

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה להיסטוריה כללית – תש"פ

ידע וכוח בהקשרים קולוניאליים (סמסטר א, יום ג 10-12)

פרופ' רות ג'ניא

שעת קבלה: יום ב 12-14 (בתיאום מראש)

בניין דילר, חדר 306

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בקשר שבין ידע לכוח בהקשרים קולוניאליים. נבחן את האופנים בהם נוצר הידע האירופי במושבות באפריקה ובאסיה בשלבים המוקדמים של הכיבוש הקולוניאלי (סוף המאה ה-19 עד מלחמת העולם הראשונה). ונבחן את השאלות הבאות: כיצד השתמשו המעצמות הקולוניאליות בידע שצברו למטרות שליטה? מי היו הגורמים שאספו את הידע הזה? ומה היה חלקם של גורמים מקומיים בהיווצרות הידע? במהלך הקורס נתרכז במספר תחומי ידע ונבדוק אותם בהקשרים של מקרי מבחן שונים במושבות בריטיות וצרפתיות.

דרישות הקורס:

נוכחות חובה והשתתפות פעילה

20% - בהתאם למספר הסטודנטים בקורס תחולקו לזוגות או לשלושות. כל קבוצה תציג במהלך הקורס מקרה בוחן המדגים את הקשר בין ידע לכוח בהקשר קולוניאלי. הפרזנטציה תכלול רקע להבנת המקרה, הצגת המקרה עצמו וקישורו לנושאים שנלמדו עד אז בקורס.

20% - חיבור של כשלושה עמודים שמציג את מקרה הבוחן שהוצג בפרזנטציה. החיבור יכלול את הצגת המקרה, קישור בינו לבין לפחות שניים שלוש מקרי בוחן אחרים שהוצגו במהלך הקורס ותרומת המקרה להבנת הקשר בין ידע לכוח. החלק הראשון של העבודה – הצגת המקרה – יכול להיכתב ביחד אולם שני החלקים האחרים – הקישור למקרים אחרים שהוצגו בכיתה והתרומה של המקרה להבנת הקשר בין ידע וכוח – ייכתבו באופן עצמאי. אין לבחור אותם מקרים למטרות השוואה. יש להשתמש בהפניות למאמר שמציג את מקרה הבוחן.

60% - העלאת תגובה ל-6 מאמרים במהלך הקורס לבחירתכם. התגובה (באורך כעמוד) צריכה לכלול את התיזה המרכזית של המאמר ולהציע שאלות לדיון. כמו כן התגובה יכולה לכלול נקודות שלא היו מובנות לכם או שלא הסכמתם איתן. יש להעלות את התגובה עד ליום ראשון בערב. תגובה שתתקבל באיחור לא תיחשב בשקלול הציון. כל תגובה – 10% מהציון

ייתכנו שינויים בתכנית הקורס

רשימת נושאי הקורס (בחלק מהנושאים נעסוק יותר משיעור אחד):

1. רקע תאורטי – מהו ידע?

2. הקשר בין ידע לקולוניאליזם

3. סוגי הידע להן נזקקו המעצמות הקולוניאליות
4. גזענות ויצירת ידע קולוניאלי
5. ידע מקומי וידע קולוניאלי
6. ידע גיאוגרפי
7. ידע אתנוגרפי
8. ידע רפואי
9. ידע פסיכיאטרי
10. ידע וכישוף
11. ידע קרימינולוגי
12. מדע פורנזי באימפריה
13. פוסט קולוניאליזם ושאלת הידע הקולוניאלי

29.10.19

שיעור מבוא – על הקשר שבין ידע לכוח

5.11.19

הקשר בין ידע לקולוניאליזם

רות ג'יניאו, נועה לוי ולין שלר, השדות באפריקה: חוויות של מחקר והבניית ידע, מבוא, 7-30

12.11.19

תפיסות גזעניות ואיסוף ידע קולוניאלי

רקע: רות ג'יניאו, הקולוניאליזם האירופי פרק א

המאמר לדיון:

China Mills and Brenda A. Lefrançois, "Child as a Metaphor: Colonialism, Psy-Governance, and Epistemiside" *World Futures*, 74: 303-524.

19.11.19

אין שיעור – עד לשיעור הבא לבחור נושא להצגה בשיעור

26.11.19

פרשנות אירופית של ידע מקומי

Michael A. Wessels, "A Glimpse in Bushman Mythology: Interpretation, Power, and Knowledge", *South-North Journal of Cultural and Media Studies*, 30:6 (2016), 898-914.

31.11.19 – הפרזנטציות יתחילו ממועד זה

קרטוגרפיה קולוניאלית ומיסוד הגיאוגרפיה

David Finkelstein, "Unraveling Speke: The Unknown Revision of an African Exploration Classic", *History in Africa*, 30 (2003), 117-132.

3.12.19

ידע אנתרופולוגי

Edmund Burke III, "The Creation of the Moroccan Colonial Archive, 1880-1930", *History and Anthropology*, 18:1 (2007) 1-9

10.12.10

ידע רפואי

Helen Tilley, "Medicine, Empires, and Ethics in Colonial Africa", 18:7 (2016), 743-753

17.12.19

מחלת השינה – חומר הקריאה יתפרסם בהמשך

24.12.19

ידע פסיכיאטרי: הגדרת הנורמלי והלא-נורמלי בקונטקסט קולוניאלי

Matthew M. Heaton, "Aliens in the Asylum: Immigration and Madness in Gold Coast", *Journal of African History*, 54 (2013), 373-391

31.12.19

ידע וכישוף

מקס גלקמן, "ההיגיון והמדע בכישוף האפריקאי"

7.1.20

ידע קרימינולוגי

Alexander Lyon Macfie, "Thuggee: an Orientalist Construction?" *Rethinking History*, 12:3 (2008), 383-397

14.1.20

מדע פורנזי באימפריה

חומר הקריאה יפורסם בהמשך

21.1.20

הערעור על הקולוניאליזם והדה-קולוניזציה של הידע

Suman Seth, "Putting Knowledge at Its Place: Science, Colonialism, and the Post-Colonial",
12:4 (2009), 373-388.